

Η **ΚΑΠ** στην εποχή της **Πράσινης Συμφωνίας**:

Η ευκαιρία του **πράσινου & ψηφιακού**
μετασχηματισμού για τη **βιώσιμη ανάπτυξη**
της **ελληνικής γεωργίας**

Συντελεστές

Έλλη Τσιφόρου, Γενική Δ/ντρια GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ

Νίκος Τράγγαλος, Στέλεχος Γραφείου Βρυξελλών GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ

Βασιλική Τσαφαράκη, Υπεύθυνη Εκπαίδευσης GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ

Κατερίνα Μπράτσου, Υπεύθυνη Δημιουργικού GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ

Το περιεχόμενο της παρούσας δημοσίευσης ανήκει τις απόψεις των συντακτών της μόνο, οι οποίοι φέρουν την αποκλειστική ευθύνη. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για τη χρήση των πληροφοριών που περιέχει.

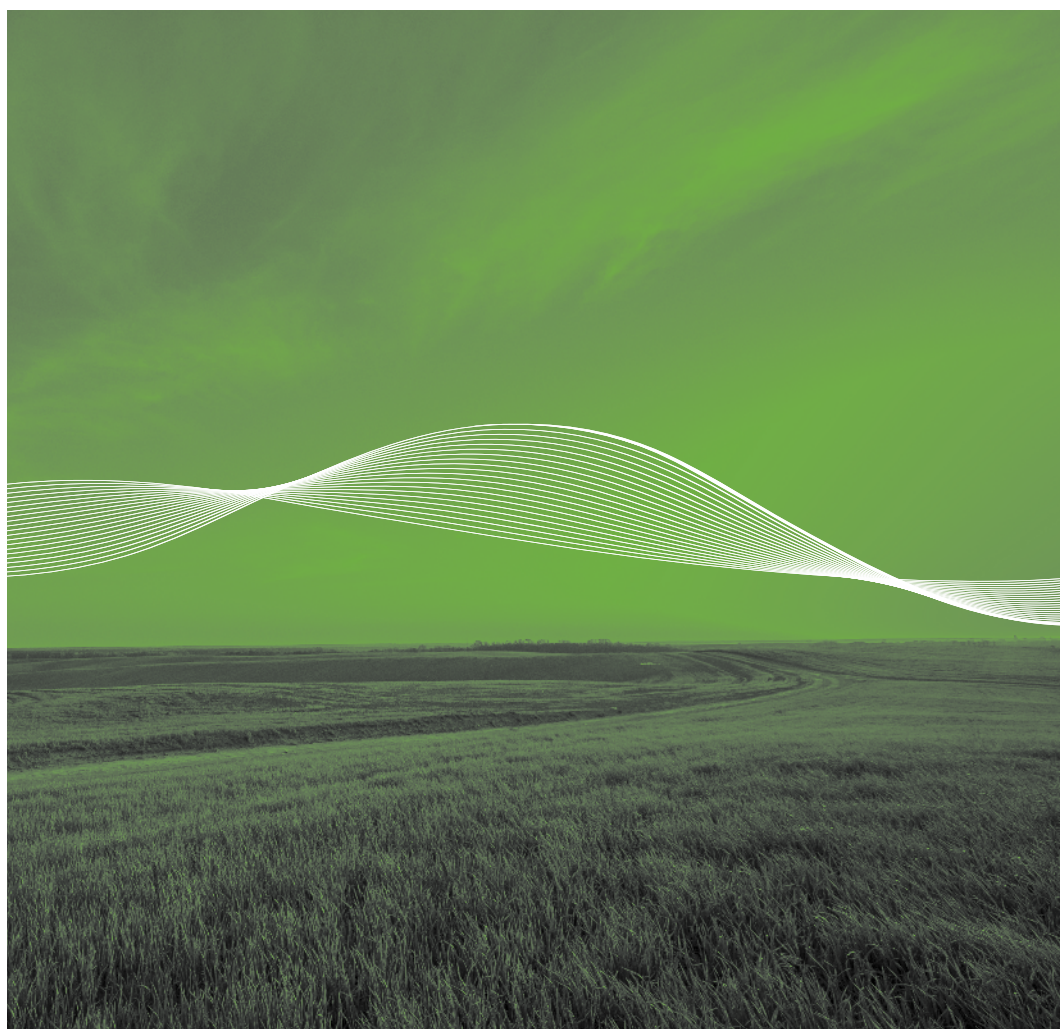

Χρηματοδότηση από το πρόγραμμα IMCAP της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Περιεχόμενα

Πρόλογος	4
1 Η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ΚΑΠ μετά το 2020	5
2 Πώς η μελλοντική ΚΑΠ θα συντονιστεί με τους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας	11
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	17

Πρόλογος

Η Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) τελεί υπό μεταρρύθμιση, με τις διαπραγματεύσεις σε επίπεδο ΕΕ να έχουν ξεκινήσει από το 2018 και να συνεχίζονται με ολοένα και εντατικότερους ρυθμούς. Μέχρι το τέλος του έτους αναμένεται να ξεκινήσει η διαδικασία των τριδύων μεταξύ των κοινοτικών οργάνων, η οποία θα οδηγήσει στην τελική πολιτική συμφωνία, πιθανώς εντός του πρώτου εξαμήνου του 2021.

Παράλληλα, τα κράτη μέλη, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, βρίσκονται στη διαδικασία εκπόνησης των εθνικών στρατηγικών τους σχεδίων με βάση το «νέο μοντέλο λειτουργίας» που προτάθηκε από την Επιτροπή. Σύμφωνα με αυτό, ο μεγάλος όγκος των αρμοδιοτήτων του σχεδιασμού, της υλοποίησης, της παρακολούθησης ακόμα και του ελέγχου της εφαρμογής της ΚΑΠ περνά πλέον σε εθνικό επίπεδο.

Ένα άλλο σημαντικό δεδομένο είναι ότι η ΚΑΠ δεν αποτελεί πλέον μία αυτόνομη πολιτική. Συντονίζεται πλήρως με την οριζόντια αναπτυξιακή πολιτική της ΕΕ, καθώς καλείται να υπηρετήσει τις επιταγές του πράσινου και ψηφιακού μετασχηματισμού της ευρωπαϊκής οικονομίας και κοινωνίας, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις που θέτει η Πράσινη Συμφωνία.

Πιο συγκεκριμένα, οι ψηφιακές λύσεις προωθούνται από την Επιτροπή ως καταλύτης για την επίτευξη των στόχων της Πράσινης Συμφωνίας σε όλους τους κλάδους της οικονομίας και ειδικότερα στη γεωργία, καθώς αποτελούν ένα πανίσχυρο εργαλείο σύγκλησης και ανάπτυξης που μπορεί να διασφαλίσει τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα την οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνική βιωσιμότητα του πρωτογενούς τομέα και της υπαίθρου ευρύτερα, δηλ. δίκαιο εισόδημα και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας για τους γεωργούς, προστασία των πολύτιμων φυσικών πόρων, καταπολέμηση και αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, επαρκή, ποιοτικά και ασφαλή τρόφιμα για τους καταναλωτές, υπηρεσίες και θέσεις εργασίας στην ύπαιθρο.

Στο πλαίσιο αυτό, έχουν ήδη ανακοινωθεί δύο στρατηγικές που αποτυπώνουν τους στόχους και τις προσδοκίες σε επίπεδο ΕΕ σε ό,τι αφορά τον πράσινο και ψηφιακό μετασχηματισμό του πρωτογενούς και ευρύτερου αγροδιατροφικού τομέα. Η στρατηγική «Από το Αγρόκτημα στο Πιάτο» και η στρατηγική για τη βιοοικολογία, θέτουν, μεταξύ άλλων, συγκεκριμένες ποσοτικές στοχεύσεις που έχουν σχέση με τη μείωση της χρήσης λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων και προτείνουν την ψηφιοποίηση της παραγωγικής διαδικασίας ως μέσον, για να επιτευχθούν αυτές οι στοχεύσεις.

Η νέα ΚΑΠ πιθανότατα θα εφαρμοστεί από το 2023 και έπειτα, καθώς οι συν-νομοθέτες της ΕΕ, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, έχουν προτείνει διετή παράταση της υφιστάμενης ΚΑΠ. Μέχρι τότε θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία της εκπόνησης και έγκρισης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή των εθνικών στρατηγικών σχεδίων της ΚΑΠ, τα οποία οφείλουν να ενσωματώσουν τους στόχους της Πράσινης Συμφωνίας όπως αποτυπώνονται αρχικά στις παραπάνω στρατηγικές.

Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι το «πρασίνισμα» και η ψηφιοποίηση του πρωτογενούς τομέα αναβάλλονται μέχρι τότε. Αντιθέτως, έχουν γίνει ακόμα επιτακτικότερα στο πλαίσιο της ανάκαμψης της ευρωπαϊκής οικονομίας από την υγειονομική κρίση του COVID-19, με τα κράτη μέλη της ΕΕ να έχουν αναλάβει την υποχρέωση να καταθέσουν μέχρι το τέλος του 2020 εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας που θα καθορίζουν τη μεταρρυθμιστική και επενδυτική τους ατζέντα προς την κατεύθυνση του πράσινου και ψηφιακού μετασχηματισμού για τα έτη 2021-23.

Ο πρωτογενής τομέας δεν θα πρέπει να αποτελεί εξαίρεση σε αυτόν τον σχεδιασμό, καθώς όχι μόνο προβλέπεται να λάβει ειδική έκτακτη ενίσχυση της τάξης των 371,1 εκατ. ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης, η οποία θα διατεθεί μέσω των Προγραμμάτων Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) της ΚΑΠ, αλλά και αποτελεί εγγενές κομμάτι του εθνικού παραγωγικού-αναπτυξιακού μοντέλου.

Ο πράσινος και ψηφιακός μετασχηματισμός αποτελεί τη μεγάλη πρόκληση και τη μεγάλη ευκαιρία να ανακτηθεί ο χαμένος χρόνος για την ελληνική γεωργία μέσα από τον εθνικό σχεδιασμό για το στρατηγικό σχέδιο της ΚΑΠ, αλλά και από την αξιοποίηση των πόρων του Ταμείου Ανάπτυξης υπέρ του πρωτογενούς τομέα.

Σε αυτή την κρίσιμη χρονική συγκυρία, η GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ προτείνει, με την παρούσα έκδοση, έναν χρήσιμο οδηγό για κάθε ενδιαφερόμενο που επιθυμεί να ενημερωθεί και να εμβαθύνει σε σχέση με το πώς η μελλοντική ΚΑΠ θα κληθεί να υπηρετήσει τους στόχους της Πράσινης Συμφωνίας και πώς αυτό θα αποτυπωθεί σε επίπεδο δικαιούχων αλλά και δημόσιας διοίκησης.

Τα στοιχεία που παρουσιάζονται, βασίζονται στις πλέον πρόσφατες σχετικές δημοσιεύσεις της Γενικής Διεύθυνσης Γεωργίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και κατά κύριο λόγο στο κείμενο εργασίας «Ανάλυση της σύνδεσης μεταξύ μεταρρύθμισης της ΚΑΠ και Πράσινης Συμφωνίας»¹.

¹ Commission Staff Working Document, Analysis of links between CAP Reform and Green Deal, Brussels, 20.5.2020 (SWD(2020)93 final)

1 Η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ΚΑΠ μετά το 2020

Τον Ιούνιο του 2018 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε τις νομοθετικές προτάσεις της ΚΑΠ για την περίοδο 2021-2027. Αυτές οι νομοθετικές προτάσεις, βασιζόμενες σε μια ευρεία διαδικασία διαβούλευσης και σε εκτενή αξιολόγηση των επιπτώσεων, επιβεβαίωσαν την ανάγκη απλούστευσης και εκσυγχρονισμού της ΚΑΠ, ώστε να ανταποκρίνονται καλύτερα στις αναδυόμενες οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο γεωργικός τομέας και οι οποίες ενισχύθηκαν από την τρέχουσα κρίση της πανδημίας του COVID-19.

Η μελλοντική ΚΑΠ βασίζεται σε τρεις νομοθετικές προτάσεις:

1) Κανονισμός για τα στρατηγικά σχέδια της ΚΑΠ² - Η μελλοντική ΚΑΠ προτείνεται να εφαρμοστεί μέσω των εθνικών στρατηγικών σχεδίων της ΚΑΠ, ενός εργαλείου προγραμματισμού που θα καθορίζει, για κάθε κράτος μέλος, τις βασικές παραμέτρους για την εφαρμογή όλων των μέσων της ΚΑΠ (άμεσες ενισχύσεις, αγροτική ανάπτυξη και τομεακές παρεμβάσεις). Η πρόταση προβλέπει στόχους και ένα ευρύ φάσμα παρεμβάσεων που θεσπίζονται σε επίπεδο ΕΕ, καθορίζοντας τι μπορούν να κάνουν τα κράτη μέλη με τους πόρους που τους διατίθενται: κάθε κράτος μέλος θα είναι ελεύθερο να επιλέξει και να σχεδιάσει περαιτέρω τα συγκεκριμένα μέτρα που θεωρεί περισσότερο αποτελεσματικά για την κάλυψη των δικών του ειδικών αναγκών. Προτείνεται ένα κοινό σύνολο δεικτών σε επίπεδο ΕΕ, το οποίο θα επιτρέπει την παρακολούθηση της εφαρμογής της πολιτικής και την αξιολόγηση των επιπτώσεων της πολιτικής βάσει κοινών δεικτών.

2) Κανονισμός Κοινής Οργάνωσης Αγοράς (ΚΟΑ)³ - Η μελλοντική ΚΑΠ διατηρεί και ενισχύει τον προσανατολισμό προς την αγορά της γεωργίας της ΕΕ. Η Επιτροπή δεν πρότείνει αλλαγές στον τομέα της παρέμβασης στην αγορά, αλλά στοχεύει σε συγκεκριμένους τομείς όπου υπάρχει δυνατότητα βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας του τομέα ή/και απλοποίησης των υφιστάμενων κανόνων.

² Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για τη στήριξη των στρατηγικών σχεδίων που πρέπει να καταρτίζονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (στρατηγικά σχέδια της ΚΓΠ) και να χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, COM(2018) 392 final, Βρυξέλλες, 1.6.2018

³ Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων, (ΕΕ) αριθ. 1151/2012 για τα συστήματα ποιότητας των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων, (ΕΕ) αριθ. 251/2014 για τον ορισμό, την περιγραφή, την παρουσίαση, την επισήμανση και την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων των αρωματισμένων αμπελοοινικών προϊόντων, (ΕΕ) αριθ. 228/2013 για τον καθορισμό ειδικών μέτρων για τη γεωργία στις εξόχως απόκεντρες περιοχές της Ένωσης και (ΕΕ) αριθ. 229/2013 για τη θέσπιση ειδικών μέτρων για τη γεωργία υπέρ των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων στα μικρά νησιά του Αιγαίου, COM(2018) 394 final, Βρυξέλλες, 1.6.2018

3) Οριζόντιος Κανονισμός⁴ - Η πρόταση κανονισμού για τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της ΚΑΠ παρέχει το νομοθετικό πλαίσιο για την προσαρμογή των κανόνων χρηματοδότησης, διαχείρισης και παρακολούθησης στο νέο μοντέλο λειτουργίας της ΚΑΠ. Αυτό επιδιώκει να επιτύχει περισσότερη επικουρικότητα και απλούστευση, με μεγαλύτερη ευθύνη των κρατών μελών.

Οι στόχοι

Οι νομοθετικές προτάσεις προβλέπουν μια γεωργική πολιτική σχεδιασμένη να επιτύχει τρεις γενικούς στόχους:

1. να προωθήσει έναν έξυπνο, ανθεκτικό και διαφοροποιημένο γεωργικό τομέα διασφαλίζοντας την επισιτιστική ασφάλεια
2. να ενισχύσει την προστασία του περιβάλλοντος και τη δράση για το κλίμα και να συμβάλλει στους περιβαλλοντικούς και κλιματικούς στόχους της Ένωσης
3. να ενισχύσει τον κοινωνικοοικονομικό ιστό των αγροτικών περιοχών

Η πρόταση τις μεταφράζει και τις θέτει σε λειτουργία μέσα από εννέα συγκεκριμένους στόχους, καλύπτοντας και τις τρεις διαστάσεις (οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνική) της βιωσιμότητας, καθώς και **μέσα από έναν οριζόντιο στόχο για την προώθηση της γνώσης, της καινοτομίας και της ψηφιοποίησης.**

ΣΧΗΜΑ 1: Οι στόχοι του προτεινόμενου κανονισμού για τα στρατηγικά σχέδια της ΚΑΠ

Το νέο μοντέλο λειτουργίας

Η Επιτροπή πρότεινε να μετατοπιστεί η έμφαση από τη συμμόρφωση και τους κανόνες στα αποτελέσματα και τις επιδόσεις. Η ενιαία προσέγγιση (το τρέχον μοντέλο διακυβέρνησης, βασισμένο σε μεγάλο βαθμό σε συγκεκριμένους και λεπτομερείς κανόνες που θεσπίζονται σε επίπεδο ΕΕ) θα αντικατασταθεί από ένα πιο ευέλικτο σύστημα, με μεγαλύτερη ελευθερία στα κράτη μέλη, να αποφασίζουν τον καλύτερο τρόπο επίτευξης των κοινών στόχων, ενώ ταυτόχρονα θα ανταποκρίνονται στις συγκεκριμένες ανάγκες των αγροτών και κοινοτήτων της υπαίθρου.

Για να επιτευχθούν, λοιπόν, οι στόχοι της ΚΑΠ, στο πλαίσιο του νέου μοντέλου λειτουργίας, η μελλοντική νομοθεσία απαιτεί από κάθε κράτος μέλος να καταρτίσει ένα ενιαίο στρατηγικό σχέδιο της ΚΑΠ. Στο σχέδιό του, το κράτος μέλος θα αναλύσει την κατάσταση στην επικράτειά του όσον αφορά τα δυνατά σημεία, τις αδυναμίες, τις ευκαιρίες και τις απειλές (ανάλυση SWOT), καθώς και τις σχετικές ανάγκες του, σε σχέση με αυτούς τους στόχους. Θα καθορίσει μια στρατηγική παρέμβασης, βάσει του πλαισίου της ΕΕ με ποσοτικούς στόχους οι οποίοι θα εφαρμόζονται για την αντιμετώπιση των προσδιορισμένων αναγκών.

Αυτή η όλη διαδικασία θα βασίζεται σε τεκμηριωμένα στοιχεία (π.χ. μελέτες) και δεδομένα, λαμβάνοντας υπόψη το εθνικό και το περιφερειακό πλαίσιο.

Αυτή η στρατηγική προσέγγιση θα εφαρμοστεί και στους δύο «πυλώνες» της ΚΑΠ, τόσο για την υποστήριξη της ευρύτερης αγροτικής ανάπτυξης (Πυλώνας II της ΚΑΠ), όσο και για τη στήριξη των άμεσων ενισχύσεων στους αγρότες και τις τομεακές παρεμβάσεις (το μεγαλύτερο μέρος του Πυλώνα I της ΚΑΠ). Αυτό αναμένεται να διευκολύνει και να εξασφαλίσει συνέργειες μεταξύ των οικονομικών παρεμβάσεων της ΚΑΠ.

Η Επιτροπή αναμένεται να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο καθ' όλη τη διαδικασία προετοιμασίας με τις Αρχές των κρατών μελών, καθώς και στην τελική έγκριση των σχεδίων με τη μορφή αποφάσεων της Επιτροπής. Στη συνέχεια, θα παρακολουθεί την εφαρμογή και την πρόοδο, βάσει ενός κοινού συνόλου δεικτών (επιπτώσεις, αποτελέσματα και εκροές). Ο καθορισμός ορόσημων στα στρατηγικά σχέδια της ΚΑΠ για κάθε δείκτη αποτελεσμάτων που σχετίζεται με το σχέδιο, θα είναι ένα σημαντικό στοιχείο για την επίβλεψη της εφαρμογής της συμφωνηθείσας πορείας. Συγχρόνως, θα λαμβάνονται ιδιαίτερα υπόψη οι πολυάριθμοι σχετικοί δείκτες αποτελεσμάτων στους τομείς του κλίματος και του περιβάλλοντος.

Σημαντικές αποκλίσεις από αυτά τα συμφωνηθέντα ορόσημα θα μπορούσαν να οδηγήσουν στην απαίτηση, εκ μέρους της Επιτροπής, εκπόνησης ειδικών σχεδίων δράσης, για να επανέλθουν τα κράτη μέλη στη σωστή πορεία. Αυτή η παρακολούθηση, σε συνδυασμό με τη διαδικασία αξιολόγησης των επιδόσεων της πολιτικής, θα καταστήσει δυνατή την απαίτηση και την αιτιολόγηση των απαραίτητων προσαρμογών των σχεδίων (π.χ. χαρακτηριστικά μιας παρέμβασης) κατά τη φάση υλοποίησης, όπου απαιτείται.

Η «πράσινη αρχιτεκτονική»: τα στοιχεία της νέας ΚΑΠ που σχετίζονται με το περιβάλλον και το κλίμα

Ένας συνδυασμός στοιχείων, όπως παρεμβάσεις, διασφαλίσεις και αρχές που συναπαρτίζουν την ονομαζόμενη «**νέα πράσινη αρχιτεκτονική**», έχει σχεδιαστεί, ώστε να διασφαλιστεί η επίτευξη της αυξημένης φιλοδοξίας της ΚΑΠ όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος και τη δράση για το κλίμα. Η αυξημένη αυτή φιλοδοξία είχε τεθεί ήδη από το 2018, πριν τον διορισμό της νέας Ευρωπαϊκής Επιτροπής και την τοποθέτηση της Πράσινης Συμφωνίας στην αιχμή της αναπτυξιακής πολιτικής της ΕΕ για τις επόμενες δεκαετίες.

Γενικές αρχές

- Τα κράτη μέλη θα έχουν τη νομική υποχρέωση να δείχνουν σαφώς μεγαλύτερη φιλοδοξία σε σχέση με τώρα όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος και τη δράση για το κλίμα. Αυτή η αρχή, η οποία πρέπει να μεταφραστεί σε έναν σαφώς καθορισμένο συνδυασμό στοιχείων σε κάθε σχέδιο της ΚΑΠ, θα αποφεύγει οποιαδήποτε «οπισθοδρόμηση» σε σχέση με τη συμβολή της ΚΑΠ στην προστασία του περιβάλλοντος και του κλίματος.
- Στο σχέδιό του, κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να δείξει πώς επιδιώκοντας την επίτευξη των στόχων της ΚΑΠ, θα συμβάλλει επίσης συγκεκριμένα στην υλοποίηση των στόχων διαφόρων νομοθετημάτων της ΕΕ για το περιβάλλον, το κλίμα και την ενέργεια. Το παράρτημα XI του σχεδίου Κανονισμού για τα Στρατηγικά Σχέδια της ΚΑΠ⁵ απαριθμεί τις 12 σχετικές οδηγίες και κανονισμούς για τη βιοποικιλότητα, την ποιότητα του νερού και του αέρα, τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου, την ενέργεια και τα φυτοφάρμακα. Κατά την κατάρτιση του σχεδίου της ΚΑΠ, κάθε κράτος μέλος λαμβάνει υπόψη την ανάλυση και τις συστάσεις για δράση και τους συνολικούς εθνικούς στόχους που απορρέουν από τη νομοθεσία αυτή - για παράδειγμα, μέσω των εθνικών σχεδίων για την ενέργεια και το κλίμα που προσβλέπονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 2018/99 – με σκοπό την ενίσχυση του στενού δεσμού μεταξύ αυτής της νομοθεσίας και της εφαρμογής της ΚΑΠ.
- Οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών για το περιβάλλον και το κλίμα θα πρέπει να συμμετέχουν αποτελεσματικά στην προετοιμασία των περιβαλλοντικών και κλιματικών πτυχών των σχεδίων της ΚΑΠ. Αυτή η απαίτηση συμβαδίζει με τους προαναφερθέντες ρητούς δεσμούς μεταξύ των στρατηγικών σχεδίων της ΚΑΠ και της νομοθεσίας της ΕΕ για το περιβάλλον και το κλίμα.
- Όπως και στην περίοδο 2014-2020, εκτός από την προαναφερθείσα νομική υποχρέωση των κρατών μελών όσον αφορά τις δαπάνες για το περιβάλλον και το κλίμα, θα υπάρχει ένα σύστημα παρακολούθησης των δαπανών στα σχέδια της ΚΑΠ που σχετίζονται μόνο με τους στόχους που αφορούν συγκεκριμένα την κλιματική αλλαγή (δηλ. όχι με άλλους περιβαλλοντικούς στόχους).

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018PC0392&from=EN>

1^{ος} Πυλώνας

- Το νέο σύστημα αιρεσιμότητας - που συνδέει τις ενισχύσεις της ΚΑΠ με τις εκτάσεις και τα ζώα, αφενός και με ένα φάσμα υποχρεώσεων, αφετέρου - θα βασιστεί στο περιεχόμενο και τα πλεονεκτήματα των υφιστάμενων συστημάτων πολλαπλής συμμόρφωσης και πρασινίσματος, αλλά θα βελτιωθεί σημαντικά (π.χ. νέα περιβαλλοντικά πρότυπα και συνδέσεις με σημαντικές οδηγίες, όπως π.χ. η οδηγία για την ορθολογική χρήση φυτοφαρμάκων), παρέχοντας ένα ευρύ και βελτιωμένο «θεμελιώδες» επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος.
- Τα κράτη μέλη θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν ένα νέο μέσο χρηματοδότησης του περιβάλλοντος και του κλίματος («οικολογικά καθεστώτα») από τις άμεσες ενισχύσεις της ΚΑΠ, προκειμένου να ενθαρρύνουν τους αγρότες να υιοθετήσουν ή να διατηρήσουν πρακτικές που ωφελούν το περιβάλλον και το κλίμα. Αυτή η νέα δυνατότητα ανάληψης ετήσιων αντί πολυετών υποχρεώσεων και ενισχύσεων (όσον αφορά τις γεωργο-περιβαλλοντικές-κλιματικές δεσμεύσεις που υφίστανται το 2014-2020 στο πλαίσιο των Προγραμμάτων Αγροτικής Ανάπτυξης) σε συνδυασμό με τη δυνατότητα σχεδιασμού παρεμβάσεων για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων προβλημάτων, θα τις κάνει ιδιαίτερα ελκυστικές για ορισμένους αγρότες.
- Στο πλαίσιο των παρεμβάσεων στις αγορές γεωργικών προϊόντων του Πυλώνα Ι, θα πρέπει να αφιερωθεί ένα ελάχιστο μερίδιο δαπανών (20%) για τη βελτίωση της περιβαλλοντικής και κλιματικής απόδοσης των αγροτών στα επιχειρησιακά προγράμματα των οργανώσεων παραγωγών στον τομέα των οπωροκηπευτικών.

2^{ος} Πυλώνας

- Η υποστήριξη για την αγροτική ανάπτυξη (Πυλώνας ΙΙ της ΚΑΠ) θα συνεχίσει να προσφέρει ένα ευρύ φάσμα εργαλείων επωφελών για το περιβάλλον και το κλίμα. Αυτό περιλαμβάνει τις γεωργο-περιβαλλοντικές-κλιματικές ενισχύσεις που υποστηρίζουν φιλόδοξες γεωργικές μεθόδους και πρακτικές ευεργετικές για το περιβάλλον και το κλίμα, όπως και την παροχή δημόσιων περιβαλλοντικών αγαθών που θα αφορούν τους τομείς του μετριασμού και της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, αλλά και της προστασίας και της βελτίωσης του περιβάλλοντος (συμπεριλαμβανομένης της ποιότητας και της ποσότητας του νερού, της ποιότητας του αέρα, του εδάφους, τη βιοποικιλότητα, τα τοπία και τις υπηρεσίες οικοσυστήματος). Επιπλέον, η αγροτική ανάπτυξη θα συνεχίσει να υποστηρίζει τη βιολογική γεωργία (διατήρηση και μετατροπή), τις περιοχές που συνθέτουν το δίκτυο Natura 2000 και τις λεκάνες απορροής ποταμών που υπόκεινται στην Οδηγία πλαίσιο για τα ύδατα, καθώς και τις επενδύσεις που σχετίζονται με το περιβάλλον/ κλίμα, την ανάπτυξη γνώσεων, την καινοτομία και τη συνεργασία. Σ' αυτό το πλαίσιο, ενθαρρύνονται νέες προσεγγίσεις για την αύξηση του επιπέδου υλοποίησης περιβαλλοντικών στόχων, όπως είναι π.χ. τα συστήματα περιβαλλοντικών ενισχύσεων βάσει αποτελεσμάτων ή η συλλογική υλοποίηση δεσμεύσεων από ομάδες αγροτών. Η πρόταση της Επιτροπής περιλαμβάνει, επίσης, στοιχεία για την αποτροπή της στήριξης επενδύσεων που ενδέχεται να είναι επιβλαβείς για το περιβάλλον (π.χ. επενδύσεις σε άρδευση που δεν συνάδουν με τους στόχους της Οδηγίας πλαίσιο για τα ύδατα).

- Ενισχύεται η απαίτηση για **«οριοθέτηση» ορισμένου ποσοστού του προϋπολογισμού για το περιβάλλον και το κλίμα**. Στο σχέδιο της ΚΑΠ, τα κράτη μέλη θα είναι υποχρεωμένα να διαθέσουν τουλάχιστον το 30% της συνολικής χρηματοδότησής τους από τον Πυλώνα II για δαπάνες που σχετίζονται με το περιβάλλον και το κλίμα. Η χρηματοδοτική αυτή στόχευση θα είναι αυστηρή και θα λαμβάνει υπόψη μόνο τη στήριξη που θα θέτει σημαντικούς στόχους που σχετίζονται άμεσα με το περιβάλλον και το κλίμα. Θα αποκλείει την αποζημίωση για γεωργικές περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα («ενίσχυση για περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικούς περιορισμούς»/«εξισωτική ενίσχυση»), καθώς η σύνδεση αυτής της στήριξης με περιβαλλοντικά και κλιματικά οφέλη δεν θεωρείται άμεση από την Επιτροπή.
- Η ενισχυμένη εστίαση στα **Συστήματα Γεωργικής Γνώσης και Καινοτομίας (AKIS)** και τις συμβουλευτικές υπηρεσίες εντός των στρατηγικών σχεδίων της ΚΑΠ θα υποστηρίξει τους αγρότες να κάνουν πιο βιώσιμες επιλογές διαχείρισης για τη συγκεκριμένη τοποθεσία και κατάσταση της εκμετάλλευσής τους. Θα πρέπει να τονιστεί ότι **οι γεωργικές συμβουλευτικές υπηρεσίες**, με βάση τον προτεινόμενο Κανονισμό για τα Στρατηγικά Σχέδια της ΚΑΠ (άρθρο 13) **καλύπτουν υποχρεωτικά και την ανάπτυξη ψηφιακών τεχνολογιών** για τη γεωργία και τις αγροτικές περιοχές. Στα στρατηγικά τους σχέδια για την ΚΑΠ, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αυξήσουν τη στήριξή τους στο Σύστημα Γεωργικής Γνώσης και Καινοτομίας και να ενισχύσουν τους πόρους που διατίθενται για την ανάπτυξη ευφυών συμβουλευτικών υπηρεσιών στο AKIS τους. Συγκεκριμένα, η μελλοντική ΚΑΠ θα συνεχίζει να υποστηρίζει την Ευρωπαϊκή Σύμπραξη Καινοτομίας για τη γεωργία (EIP-AGRI) για την προώθηση της καινοτομίας συλλογικά, καθώς και την παροχή κινήτρων στους συμβούλους των αγροτικών εκμεταλλεύσεων ώστε να βοηθήσουν τους αγρότες να συνδημιουργήσουν και να εφαρμόσουν καινοτομίες που μπορούν να συμβάλουν σε έναν πιο βιώσιμο τρόπο παραγωγής.

2 Πώς η μελλοντική ΚΑΠ θα συντονιστεί με τους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας

Για την επίτευξη των στόχων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, υπάρχει ανάγκη επανεξέτασης ενός αριθμού πολιτικών μεταξύ των οποίων και οι πολιτικές για τη γεωργία και τα τρόφιμα. Στόχος είναι η αύξηση της σημασίας που δίνεται στην προστασία και την αποκατάσταση των φυσικών οικοσυστημάτων, στη βιώσιμη χρήση των πόρων και στη βελτίωση της ανθρώπινης υγείας.

Ειδικά σε ό,τι αφορά τη γεωργία, προκειμένου να επιτευχθούν οι φιλόδοξοι στόχοι της Πράσινης Συμφωνίας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή:

- θα διασφαλίσει ότι τα στρατηγικά σχέδια θα αξιολογούνται βάσει ισχυρών κλιματικών και περιβαλλοντικών κριτηρίων,
- θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη και τους ενδιαφερόμενους, για να διασφαλίσει ότι τα εθνικά στρατηγικά σχέδια για τη γεωργία θα αντικατοπτρίζουν πλήρως τις φιλοδοξίες της Πράσινης Συμφωνίας, της στρατηγικής «από το αγρόκτημα στο πιάτο» και της στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα,
- θα προωθήσει και θα επενδύσει στον απαραίτητο ψηφιακό μετασχηματισμό και στα ψηφιακά εργαλεία, καθώς αυτά είναι τα πλέον βασικά στοιχεία για τη μετάβαση σε έναν πρωτογενή τομέα πιο βιώσιμο από οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνική άποψη,
- δίνει ιδιαίτερη έμφαση στη συλλογή δεδομένων από τα κράτη μέλη και στην κοινή προσέγγιση δεδομένων μεταξύ Επιτροπής και κρατών μελών, προκειμένου να είναι σε θέση να παρακολουθεί και να αξιολογεί τις επιδόσεις τους σε σχέση με τους στόχους της ΚΑΠ και της Πράσινης Συμφωνίας.

Σύνδεση γεωργικής πολιτικής με την πολιτική για το περιβάλλον και το κλίμα

Τα κράτη μέλη πρέπει να καταρτίσουν τα στρατηγικά τους σχέδια για την ΚΑΠ βάσει μιας εμπειριστατωμένης Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης σύμφωνα με τις διατάξεις της Οδηγίας 2001/42/ΕΚ⁶, εντοπίζοντας πιθανές αρνητικές επιπτώσεις των μέτρων που περιλαμβάνονται στον σχεδιασμό των Στρατηγικών Σχεδίων της ΚΑΠ για το περιβάλλον, καθώς και τα διορθωτικά μέτρα που πρέπει να προστεθούν για την αποφυγή και τον μετριασμό τους.

Ο προτεινόμενος κανονισμός για τα Στρατηγικά Σχέδια της ΚΑΠ απαιτεί, επίσης, από την Επιτροπή να εξετάσει προσεκτικά τη συνοχή του σχεδίου των στρατηγικών σχεδίων της ΚΑΠ με τις περιβαλλοντικές και κλιματικές ανάγκες που προσδιορίζονται στα μέσα σχεδιασμού που απορρέουν από τη νομοθεσία της ΕΕ, η οποία και παρατίθεται στο παράρτημα XI της πρότασης. Αυτό θα επιτρέψει στην Επιτροπή κατά την απόφασή της για έγκριση του σχεδίου να λάβει υπόψη τις

⁶ Οδηγία 2001/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 2001, σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων.

ανάγκες που προσδιορίζονται στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και να διασφαλίσει ότι η υποστήριξη της ΚΑΠ δεν στοχεύει σε πρακτικές που θεωρούνται επιβλαβείς για το περιβάλλον. Για παράδειγμα, για την επίτευξη του ειδικού στόχου για την κλιματική αλλαγή, ένα δεδομένο στρατηγικό σχέδιο της ΚΑΠ θα πρέπει να συμβάλει στην επίτευξη τόσο εθνικών στόχων όσο και στόχων που απορρέουν από τη νομοθεσία της ΕΕ για το κλίμα και καθορίζονται στο εθνικό σχέδιο για την ενέργεια και το κλίμα του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους (συμπληρώνεται στο πλαίσιο των ετήσιων εκθέσεων και των ανά διετία προβλέψεων για τις εκπομπές και τις απομακρύνσεις των αερίων του θερμοκηπίου). Αυτός ο επίσημος σύνδεσμος μεταξύ των στρατηγικών σχεδίων της ΚΑΠ και των εθνικών εργαλείων σχεδιασμού που καταρτίζονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της Διακυβέρνησης της Ενεργειακής Ένωσης, θα εγγυηθεί τη συνοχή της ΚΑΠ με την πολιτική της ΕΕ για το κλίμα, διασφαλίζοντας παράλληλα μια φιλόδοξη συμβολή από τους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας.

Ενσωμάτωση των στόχων της στρατηγικής «από το αγρόκτημα στο πιάτο» και της στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα

Η στρατηγική «από το αγρόκτημα στο πιάτο» και η στρατηγική για τη βιοποικιλότητα αντιμετωπίζουν την ανάγκη μείωσης της χρήσης φυτοφαρμάκων, αντιβιοτικών και λιπασμάτων στη γεωργία, της αύξησης του μεριδίου της βιολογικής γεωργίας και της ενίσχυσης του μεριδίου των στοιχείων του τοπίου, καθώς και την ανάγκη δημιουργίας αυστηρότερων προτύπων καλής διαβίωσης των ζώων. Επιπλέον, οι στρατηγικές προβλέπουν μια σειρά μη ποσοτικών στόχων, ανάμεσα στους οποίους συμπεριλαμβάνεται η ανάγκη να σταματήσει η μείωση των πληθυσμών των πτηνών σε γεωργικές εκτάσεις καθώς και των εντόμων, ιδίως των επικονιαστών.

Τα στρατηγικά σχέδια θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν ένα αυξημένο επίπεδο φιλοδοξίας, για να συμβάλουν στην επίτευξη των προαναφερθέντων στόχων. Ακόμη, εκτός από την υποστήριξη αυτών των σχεδίων, πρέπει να αναπτυχθεί ένα ευρύ φάσμα εργαλείων, καθώς η γεωργία και η ΚΑΠ δεν μπορούν από μόνες τους να επιτύχουν αυτούς τους στόχους. Για παράδειγμα, η Πράσινη Συμφωνία καλεί την ΕΕ να αναπτύξει καινοτόμους τρόπους για την προστασία των συγκομιδών από τα παράσιτα και τις ασθένειες και να εξετάσει τον πιθανό ρόλο των νέων καινοτόμων τεχνικών για τη βελτίωση της βιωσιμότητας του συστήματος τροφίμων, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι είναι ασφαλείς.

Το σχέδιο κανονισμού για το στρατηγικό σχέδιο της ΚΑΠ⁷ περιλαμβάνει μια σειρά διατάξεων που σχετίζονται με την πρόοδο ως προς:

- τους προτεινόμενους ειδικούς στόχους μέσω των απαιτήσεων αιρεσιμότητας, η οποία αποτελεί προϋπόθεση για τη χορήγηση υποστήριξης στους παραγωγούς (Παράρτημα ΙΙΙ, συμπεριλαμβανομένου του προτύπου της Καλής Γεωργικής και Περιβαλλοντικής Κατάστασης σχετικά με τη διατήρηση μη παραγωγικών χαρακτηριστικών και έκτασης για τη βελτίωση της βιοποικιλότητας).

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018PC0392&from=EN>

τας σε γεωργική εκμετάλλευση)

- τους διαθέσιμους τύπους παρέμβασης μέσω των οποίων τα κράτη μέλη αναμένεται να σχεδιάσουν συγκεκριμένες παρεμβάσεις για την υλοποίηση των φιλοδοξιών της Πράσινης Συμφωνίας
- τον κατάλογο δεικτών που παρέχονται για την καθοδήγηση και την παρακολούθηση της εφαρμογής και των επιδόσεων της πολιτικής (Παράρτημα Ι, βλ. Πίνακα 1) και ειδικότερα τους δείκτες αποτελεσμάτων που θα χρησιμεύσουν και για τον καθορισμό ορόσημων για τα σχέδια της ΚΑΠ
- τον κατάλογο της περιβαλλοντικής και κλιματικής νομοθεσίας που περιλαμβάνεται στο παράρτημα XI, την οποία τα κράτη μέλη πρέπει να λάβουν υπόψη κατά την κατάρτιση του στρατηγικού τους σχεδίου για την ΚΑΠ και
- τον νέο ειδικό στόχο για την ανταπόκριση της ΚΑΠ στις ανησυχίες της κοινωνίας, ο οποίος απαιτεί από τα κράτη μέλη να στοχεύσουν στον μετριασμό του κινδύνου και της χρήσης χημικών φυτοφαρμάκων, όπως και της χρήσης αντιβιοτικών, διασφαλίζοντας ότι αυτές οι μείζονες ανησυχίες θα αντιμετωπιστούν στα μελλοντικά στρατηγικά σχέδια της ΚΑΠ.

Θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι οι στόχοι της Πράσινης Συμφωνίας που θα ενσωματωθούν στη νομοθεσία της ΕΕ που παρατίθεται στο Παράρτημα XI της πρότασης (π.χ. σχετικά με τα φυτοφάρμακα ή τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου) θα επηρεάσουν το περιεχόμενο του Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΑΠ μέσω αυτού του Παραρτήματος.

Ακόμη, θα τεθούν ποσοτικοί στόχοι για τις αντίστοιχες στρατηγικές που θα υιοθετηθούν σε επίπεδο ΕΕ (από το αγρόκτημα στο πιάτο και βιοποικιλότητας). Ο προτεινόμενος κανονισμός για το στρατηγικό σχέδιο της ΚΑΠ παρέχει ήδη ένα σύνολο δεικτών που συνδέονται με αυτούς τους νέους στόχους της ΕΕ (βλέπε Πίνακα 1), οι οποίοι θα διευκολύνουν την ενσωμάτωση αυτών των νέων ποσοτικοποιημένων στόχων στα στρατηγικά σχέδια της ΚΑΠ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Δείκτες στο Παράρτημα Ι του προτεινόμενου Κανονισμού για τα Στρατηγικά Σχέδια της ΚΑΠ που σχετίζονται με τους στόχους της Πράσινης Συμφωνίας

Οι στόχοι της Πράσινης Συμφωνίας που σχετίζονται με τον γεωργικό τομέα	Δείκτες επιπτώσεων (όπως ορίζονται στο παράρτημα Ι) ή δείκτες Πλαισίου (όπως προβλέπονται στο παράγωγο δίκαιο)	Εκροές και δείκτες αποτελεσμάτων (όπως ορίζονται στο Παράρτημα Ι)
- Μείωση κατά 50% της χρήσης και του κινδύνου χημικών φυτοφαρμάκων έως το 2030 - Μείωση κατά 50% της χρήσης φυτοφαρμάκων υψηλού κινδύνου - Μείωση κατά 50% των πωλήσεων αντιμικροβιακών για εκτρεφόμενα ζώα και στην υδατοκαλλιέργεια έως το 2030 - Μείωση απώλειας θρεπτικών ουσιών κατά τουλάχιστον 50% το 2030 - Κάλυψη του 25% της γεωργικής έκτασης με βιολογική καλλιέργεια έως το 2030 - Ολοκλήρωση γρήγορης ευρυζωνικής πρόσβασης στο Διαδίκτυο σε αγροτικές περιοχές - Αύξηση της γης για τη βιοποικιλότητα, συμπεριλαμβανομένης της γεωργικής έκτασης με χαρακτηριστικά τοπίου υψηλής ποικιλομορφίας	I.27 Ορθολογική χρήση φυτοφαρμάκων: μείωση των κινδύνων και των επιπτώσεων των φυτοφαρμάκων I.26 Περιορισμός της χρήσης αντιβιοτικών στη γεωργία: πωλήσεις / χρήση σε ζώα παραγωγής τροφίμων I.15 Βελτίωση της ποιότητας του νερού: Μικτή ισορροπία θρεπτικών συστατικών στη γεωργική γη C.32 Γεωργική περιοχή υπό βιολογική γεωργία I.20 Βελτιωμένη παροχή υπηρεσιών οικοσυστήματος: μερίδιο της Χρησιμοποιούμενης Γεωργικής Έκτασης (ΧΓΕ) που καλύπτεται με χαρακτηριστικά τοπίου	R.37 Ορθολογική χρήση φυτοφαρμάκων: ποσοστό γεωργικής γης που αφορά υποστηριζόμενες ειδικές δράσεις που οδηγούν σε ορθολογική χρήση φυτοφαρμάκων R.36 Περιορισμός της χρήσης αντιβιοτικών: ποσοστό των μονάδων ζωικού κεφαλαίου που σχετίζονται με υποστηριζόμενες δράσεις για τον περιορισμό της χρήσης αντιβιοτικών R.21 Βιώσιμη διαχείριση θρεπτικών συστατικών: ποσοστό της γεωργικής γης στο πλαίσιο δεσμεύσεων που σχετίζονται με βελτιωμένη διαχείριση θρεπτικών συστατικών O.15 Αριθμός εκταρίων με υποστήριξη για βιολογική γεωργία R.34 Σύνδεση της αγροτικής Ευρώπης: ποσοστό του αγροτικού πληθυσμού που επωφελείται από βελτιωμένη πρόσβαση σε υπηρεσίες και υποδομές μέσω της στήριξης της ΚΑΠ R.29 Διατήρηση των χαρακτηριστικών του τοπίου: μερίδιο της γεωργικής γης στο πλαίσιο δεσμεύσεων για τη διαχείριση των χαρακτηριστικών του τοπίου

Ψηφιακός μετασχηματισμός/ψηφιακά εργαλεία/ευφυής συμβουλευτική

Οι γεωργοί καλούνται να μετασχηματίσουν με ταχείς ρυθμούς τις μεθόδους παραγωγής τους και να αξιοποιήσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις λύσεις που βασίζονται στην ψηφιακή τεχνολογία και το διάστημα, για να επιτύχουν καλύτερα αποτελέσματα όσον αφορά το κλίμα και το περιβάλλον, να αυξήσουν την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και να μειώσουν και να βελτιστοποιήσουν τη χρήση των συντελεστών παραγωγής (π.χ. φυτοφάρμακα, λιπάσματα).

Οι λύσεις αυτές απαιτούν επενδύσεις σε ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους, αλλά υπόσχονται υψηλότερες αποδόσεις με τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας και τη μείωση του κόστους.

Όπως αναφέρθηκε και στο προηγούμενο κεφάλαιο, οι προτάσεις της Επιτροπής τον Ιούνιο του 2018 είχαν ήδη ως στόχο να βοηθήσουν τους γεωργούς να βελτιώσουν τις περιβαλλοντικές και κλιματικές επιδόσεις τους μέσω ενός νέου μοντέλου λειτουργίας, το οποίο είναι περισσότερο προσανατολισμένο στα αποτελέσματα, μέσω της καλύτερης χρήσης των δεδομένων και της ανάλυσής τους αφενός και μέσω βελτιωμένων υποχρεωτικών περιβαλλοντικών προτύπων, νέων εθελοντικών μέτρων και αυξημένης εστίασης στις επενδύσεις σε πράσινες και ψηφιακές τεχνολογίες και πρακτικές, αφετέρου.

Στη στρατηγική «από το αγρόκτημα στο πιάτο» αναφέρεται ρητά ότι η ΚΑΠ θα πρέπει να διευκολύνει όλο και περισσότερο την υποστήριξη των επενδύσεων για τη βελτίωση της ανθεκτικότητας και την επιτάχυνση του πράσινου και ψηφιακού μετασχηματισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

Ήδη, στο πλαίσιο των προτάσεων της Επιτροπής για την ανάκαμψη της ευρωπαϊκής οικονομίας σε συνέχεια της υγειονομικής κρίσης του COVID-19, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε τη διάθεση επιπλέον πόρων στα Προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης, ώστε να πραγματοποιηθούν επενδύσεις σε πράσινο και ψηφιακό μετασχηματισμό μεταξύ 2022-2024. Για τη χώρα μας, το ποσό της έκτακτης χρηματοδότησης στο εθνικό ΠΑΑ από το Ταμείο Ανάκαμψης ανέρχεται σε 371,1 εκατ. ευρώ.

Τέλος, θα πρέπει να γίνει σαφές ότι η ψηφιοποίηση δεν προωθείται μονομερώς ως υποδομή, αλλά αποτελεί εγγενές τμήμα των **Συστημάτων Γεωργικής Γνώσης και Καινοτομίας**, και ειδικότερα των **συμβουλευτικών υπηρεσιών** προς τους παραγωγούς, οι οποίες με βάση τον προτεινόμενο Κανονισμό για τα Στρατηγικά Σχέδια της ΚΑΠ (άρθρο 13) καλύπτουν υποχρεωτικά και την ανάπτυξη των ψηφιακών τεχνολογιών για τη γεωργία και τις αγροτικές περιοχές. Η **ευφυής συμβουλευτική**, αποτελεί συνεπώς το αναγκαίο υπόβαθρο επάνω στο οποίο θα πρέπει να παρέχονται στο εξής οι συμβουλευτικές υπηρεσίες προς τους γεωργούς, προκειμένου οι τελευταίοι να είναι σε θέση να πετύχουν με ισόρροπο τρόπο την οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνική τους βιωσιμότητα, συμβάλλοντας παράλληλα στην ενίσχυση των επιδόσεων της χώρας τους σε σχέση με την επίτευξη των ποσοτικών και ποιοτικών στόχων που θέτει η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία.

Συλλογή δεδομένων και κοινή προσέγγιση δεδομένων

Η φιλοδοξία της Πράσινης Συμφωνίας θα απαιτήσει ισχυρή δέσμευση από τα κράτη μέλη, αλλά και να εγγραφούν την υψηλή ποιότητα των δεδομένων που λαμβάνονται. Συνεπώς, όπως προβλέπεται στο σχέδιο του κανονισμού για τα στρατηγικά σχέδια της ΚΑΠ, τα κράτη μέλη θα χρειαστεί να παρέχουν στην Επιτροπή όλες τις απαραίτητες πληροφορίες που θα της επιτρέψουν να παρακολουθεί και να αξιολογεί την εφαρμογή της ΚΑΠ.

Ταυτόχρονα, πρέπει να δοθεί έμφαση στην ανάπτυξη κοινών προσεγγίσεων για τα δεδομένα και στην ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ των πολιτικών (γεωργία, κλίμα, βιοποικιλότητα κ.λπ.) για την εξασφάλιση

έγκαιρης, ακριβούς και αποτελεσματικής παράδοσης δεικτών πληροφόρησης σε σχέση με την υλοποίηση μέσων πολιτικής και πολιτικών.

Λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία των ορθών δεδομένων αλλά και των γεωργικών συμβουλών για την επίτευξη των φιλόδοξων στόχων που προβλέπονται στην Πράσινη Συμφωνία, η Επιτροπή θα προτείνει νομοθεσία για τη μετατροπή του **Δικτύου Δεδομένων Γεωργικής Λογιστικής (FADN)** σε **Δίκτυο Δεδομένων Βιωσιμότητας Εκμεταλλεύσεων** με σκοπό τη συλλογή δεδομένων σχετικά με τους στόχους της στρατηγικής «από το αγρόκτημα στο πιάτο» και άλλους δείκτες βιωσιμότητας, σε πλήρη συμμόρφωση με τις διατάξεις για την προστασία των δεδομένων.

Το νέο δίκτυο, που θα βασίζεται στην εθελοντική συμμετοχή των αγροτών, θα συγκρίνει τις επιδόσεις των γεωργικών εκμεταλλεύσεων σε σχέση με τους περιφερειακούς, εθνικούς ή τομεακούς μέσους όρους. Μέσω προσαρμοσμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών, θα παρέχει πληροφόρηση και καθοδήγηση τόσο στους «μικρούς» όσο και στους «μεγάλους» αγρότες σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές για την ενίσχυση της οικονομικής, περιβαλλοντικής και κλιματικής απόδοσής τους και θα συνδέσει την εμπειρία τους με την Ευρωπαϊκή Σύμπραξη Καινοτομίας και με ερευνητικά έργα. Αυτό αναμένεται να οδηγήσει στην ενίσχυση της βιωσιμότητας των συμμετεχόντων αγροτών- και όπως είναι εύλογο και των εισοδημάτων τους.

Επιπλέον, στο πλαίσιο της ανάπτυξης της **Ψηφιακής Στρατηγικής της ΕΕ**, η Επιτροπή παρουσίασε τον Φεβρουάριο του 2020, την **Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τα Δεδομένα**⁸, με σκοπό οι επιχειρήσεις και ο δημόσιος τομέας στην ΕΕ να ενδυναμωθούν από την αξιοποίηση δεδομένων για τη λήψη καλύτερων αποφάσεων. Από τη μία πλευρά, τα δεδομένα που παράγονται από τον δημόσιο τομέα καθώς και η αξία που δημιουργείται θα πρέπει να διατίθενται υπέρ του κοινού συμφέροντος, εξασφαλίζοντας, μεταξύ άλλων, μέσω προτιμιακής πρόσβασης, ότι τα εν λόγω δεδομένα αξιοποιούνται από ερευνητές, άλλους δημόσιους φορείς, ΜΜΕ ή νεοφυείς επιχειρήσεις. Από την άλλη πλευρά, τα δεδομένα του ιδιωτικού τομέα μπορούν, επίσης, να αποτελέσουν πολύτιμη συμβολή ως δημόσια αγαθά.

Με το παραπάνω σκεπτικό, στο πλαίσιο της Στρατηγικής για τα Δεδομένα, η Επιτροπή θα προωθήσει την ανάπτυξη κοινών ευρωπαϊκών χώρων δεδομένων μεταξύ των κρατών μελών σε στρατηγικούς, οικονομικούς τομείς και πεδία δημόσιου συμφέροντος, ώστε να υπάρξει διαθεσιμότητα μεγάλων δεξαμενών διασύνδεσης δεδομένων στους εν λόγω τομείς και πεδία, σε συνδυασμό με τα τεχνικά εργαλεία και τις υποδομές που απαιτούνται για τη χρήση και την ανταλλαγή δεδομένων, καθώς και κατάλληλους μηχανισμούς διακυβέρνησης. Μεταξύ των στρατηγικών τομέων στους οποίους θα αναπτυχθούν κοινοί ευρωπαϊκοί χώροι δεδομένων συγκαταλέγονται:

- Ένας **κοινός ευρωπαϊκός χώρος γεωργικών δεδομένων**, για την ενίσχυση των επιδόσεων βιωσιμότητας και της ανταγωνιστικότητας του γεωργικού τομέα μέσω της επεξεργασίας και της ανάλυσης δεδομένων παραγωγής και άλλων δεδομένων, ο οποίος θα καταστήσει εφικτή την ακριβή και εξατομικευμένη εφαρμογή προσεγγίσεων παραγωγής σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης.
- Ένας **κοινός χώρος δεδομένων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας**, για την αξιοποίηση των σημαντικών προοπτικών που προσφέρουν τα δεδομένα, ώστε να στηριχθούν δράσεις προτεραιότητας της Πράσινης Συμφωνίας για την κλιματική αλλαγή, την κυκλική οικονομία, τη μηδενική ρύπανση, τη βιοποικιλότητα, την αποψίλωση των δασών και τη διασφάλιση της συμμόρφωσης.

⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τα δεδομένα, COM(2020) 66 final, Βρυξέλλες, 19.2.2020

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πως η μελλοντική ΚΑΠ θα συμβάλλει στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία⁹

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία είναι η στρατηγική μας για βιώσιμη ανάπτυξη. Αυτό θα συμβεί μετατρέποντας τις κλιματικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις σε ευκαιρίες σε όλους τους τομείς πολιτικής και κάνοντας τη μετάβαση δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς για όλους.

Η Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) θα συμβάλλει σε αυτή τη μετάβαση στη βιωσιμότητα και θα ενισχύσει τις προσπάθειες των ευρωπαίων αγροτών να αντιμετωπίσουν την κλιματική αλλαγή και να προστατεύσουν το περιβάλλον. Το 40% του προϋπολογισμού της ΚΑΠ θα αφορά τη δράση για το κλίμα.

Η βιωσιμότητα βρίσκεται στην καρδιά της ΚΑΠ. Η ΚΑΠ στοχεύει στη διασφάλιση μιας βιώσιμης γεωργίας όσον αφορά τις οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές πτυχές. Η ΚΑΠ παρέχει σήμερα στους αγρότες διάφορα μέσα για να συμβάλουν στις φιλοδοξίες μας για το κλίμα και το περιβάλλον. Στη μελλοντική ΚΑΠ, θα προχωρήσουμε ακόμη περισσότερο!

Πράσινη Αρχιτεκτονική

Η μελλοντική ΚΑΠ παρέχει στα κράτη μέλη υποστήριξη, ευελιξία, εργαλεία που βασίζονται σε στοιχεία και αυξημένη ευθύνη ώστε να είναι φιλόδοξα κατά τον σχεδιασμό και τη χρηματοδότηση περιβαλλοντικών και κλιματικών καθεστώτων.

Ενίσχυση αιρεσιμότητας

Η αιρεσιμότητα συνδέει τη χρηματοδοτική στήριξη που παρέχεται από την ΕΕ με γεωργικές πρακτικές και πρότυπα φιλικά προς το περιβάλλον και το κλίμα.

Γεωργο- περιβαλλοντικά & κλιματικά μέτρα και επενδύσεις

Η στήριξη της ΕΕ για την αγροτική ανάπτυξη θα στοχεύει στην ενίσχυση των οικοσυστημάτων, στην προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και θα μας βοηθήσει να κινηθούμε προς μια οικονομία χαμηλής περιεκτικότητας σε άνθρακα και ανθεκτική στο κλίμα.

Οικολογικά καθεστώτα

Τα οικολογικά συστήματα θα ξεκλειδώσουν νέα χρηματοδότηση και πρόσθετα κίνητρα για γεωργικές πρακτικές φιλικές προς το κλίμα και το περιβάλλον

Υπηρεσία παροχής γεωργικών συμβουλών

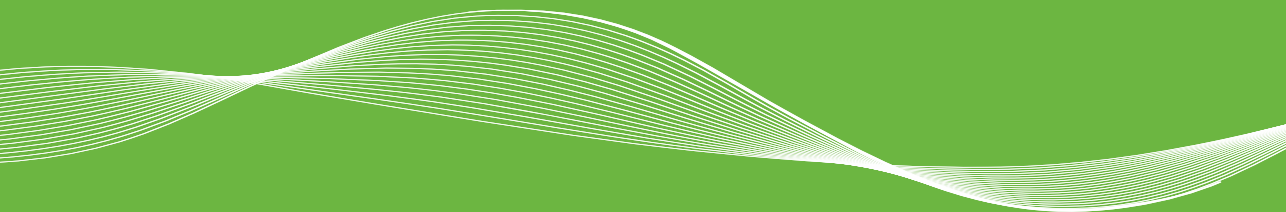
Το σύστημα παροχής γεωργικών συμβουλών θα βασιστεί σε ένα πλήρες φάσμα οικονομικών και περιβαλλοντικών δεδομένων για την παροχή τεχνολογικά και επιστημονικά ενισχυμένων συμβουλών στους αγρότες

⁹ Απόδοση στα ελληνικά του Ενημερωτικού Δελτίου της Γενικής Δ/σης Γεωργίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «How the future CAP will contribute to the EU Green Deal» https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/food-farming-fisheries/sustainability_and_natural_resources/documents/factsheet-how-cap-contributes-to-green-deal_en.pdf

Στρατηγικά σχέδια της ΚΑΠ

Λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές ανάγκες των κρατών μελών, τα εθνικά στρατηγικά σχέδια της ΚΑΠ θα συνδυάζουν ένα ευρύ φάσμα τοπικών και κοινοτικών στόχων για την επίτευξη στοχευμένων, απτών αποτελεσμάτων.

ΕΔΡΑ

Λεωφόρος Κηφισίας και Παραδείσου 2, 15125, Μαρούσι

T 213 018 7300 **F** 213 018 7399 **E** info@c-gaia.gr

ΓΡΑΦΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Atrina business center, 26^{ης} Οκτωβρίου 38-40, 546 27, Θεσσαλονίκη

T 2316 004800 **E** info@c-gaia.gr

ΓΡΑΦΕΙΟ ΒΡΥΞΕΛΛΩΝ

19, Rue Guimard, 1040 Brussels

T +32 (0) 25134173 **E** gaiabrussels@c-gaia.gr

www.c-gaia.gr

Χρηματοδότηση από το πρόγραμμα IMCAP της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

